

FU 'Den Kolde Krig' 30 03 2006

Frederiksberg Seminarium

Hovedpunkter

- Gennemgang af de forskellige opfattelser og prioriteringer dengang
 - **Man skal forstå, at en person kunne have forskellige opfattelser samtidig - eller efter hinanden**
 - **Præsenteres i tilfældig rækkefølge**
 - **Præsenteres bevidst alle med sympati**
- Analyse af hver opfattelse
 - **Ud fra vor nuværende viden**
 - **Med perspektivering til vor nuværende situation**
- Diskussion

'Ikke vor konflikt'

- Den absolut bedste løsning var holde landet så neutralt som muligt i stormagtskonfrontationen.
- Selv om Danmark formelt blev medlem af den vestlige klub, kunne vi måske gennem en tilbageholdenhed i alliancedeltagelsen med hensyn til kernevåben, baser og Bornholm - samt gennem politiske skridt og økonomisk samarbejde med modparten - opnå, at landet slap lettere, hvis krigen kom.

Denne opfattelse lå som et grundsyn hos de fleste tænkende danskere. De kunne aldrig følelsesmæssigt blive deltagere i en stormagtskonfrontation. Vi var blot ligesom under Anden Verdenskrig potentielle ofre. Hvis Danmark havde haft indflydelse i 1947-1950, ville man aldrig have valgt en politisk og militær inddæmning som vejen frem.

'Solidaritet med USA'

- USA bår hovedbyrden og –ansvaret i beskyttelsen af Danmark (og resten af Vesteuropa) mod pres og trusler fra den totalitære Sovjetunion.
- Man forstår kritiske amerikanske holdninger til de naive, selvtilfredse, arrogante, snyltende og selvtjenende 'appeasement'-tilbøjelige vesteuropæere.
- Man kan acceptere, at amerikanerne til tider måtte presse deres europæiske allierede til at handle i reel selvinteresse snarere end efter kortsynet tilbøjelighed.

- Som dansk socialdemokrat var det naturligt at vise dyb forståelse for de tyske partikammeraters opfattelser og politik.
- Det er forståeligt, at man lod sig inspirere af tyske kammerater, hvis periodevis anbefaling af en mere neutral, kompromissøgende 'tredje vej' var bygget på de traumatiske erfaringer fra krig og ødelæggelser.

I gennem hele det tyvende århundrede havde man haft tætte bånd til det tyske søsterparti, der havde været og stadig var en afgørende kraft i opbygning og konsolidering af tysk demokrati.

Man så nok fra dansk socialdemokratisk side med tøvnen på de tyske kammeraters mål om at få forenet Tyskland

'Forståelse for Sovjetunionens situation'

- Det sovjetiske folk havde under krigen ydet den afgørende indsats mod Hitler.
- Det havde gennemlevet næsten ufattelige lidelser, hvorfor det var let at forstå Sovjetunionens ønske om at beskytte sig bedre i fremtiden gennem en geografisk buffer i Østeuropa.
- Man måtte også huske Ruslands historie med invasioner af mongoler, polakker-litauere, svenskere, franskmænd, tyskere (x 2) og de kapitalistiske interventionen under borgerkrigen.
- Man måtte derfor acceptere Sovjets militære strategi, der indebar, at eventuelle fremtidige krige ikke blev ført på russisk jord.
- Man forstod den dybe sovjetiske skepsis mod NATO, hvori Tyskland indgik, og som havde tilladt kernevåbenbevæbning af det tyske militær, der få år tidligere havde besat vort land.

'Så med afsky på amerikansk imperialisme'

- Vor side skal opføre sig perfekt – så perfekt, som vi tror vi ville selv - så vi kan identificere os med den
- Dette er åbenbart umuligt for USA – se blot landets kapitalistiske og imperialistiske optræden i verden (herunder ikke mindst i Vietnam og senere Nicaragua og El Salvador)

- Den risiko, der var knyttet til kernevåbnene, var så omfattende og total, at intet politisk spil, intet politisk mål kunne retfærdiggøre tingenes tilstand.
- Verdens primære sikkerhedsproblem var kombinationen af disse kernevåbnenes eksistens, det grotesk store antal, som supermagterne havde ophobet, og våbnenes centrale rolle i de to parters krigsforberedelser. Logikken bag kernevåbenstrategien var syg.
- Hvis Vesten måtte gennemføre en ensidig nedrustning for hurtigt og drastisk at mindske denne eksistenstrisiko for menneskeheden, var det nødvendigt at acceptere de affødte risici og problemer.

'Aldrig mere 9. april'

- Danmark skulle næste gang være parat til at kæmpe for at vise nationens vilje til overlevelse, selv om dette sandsynligvis igen måtte ske uden udsigt til et positivt resultat.
- Også danskere skulle demonstrere, at vi var parat til at ofre noget for at markere nationens eksistensvilje og de principper, landet og dets folk stod for.

'For den socialistiske utopi'

- Mange danske kommunister følte en dybere loyalitet mod den socialistiske utopi og dens hjemland Sovjetunionen end mod det kriseramte og klassesdelte danske samfund, som de havde oplevet i 1930'erne.
- Dette samfund havde demonstreret sin sande karakter, da det uden modstand, i arrogant opportunistisk, havde brudt med sine retsprincipper ved interneringen i 1941.
- Nu fortsatte man blot kampen, som man også havde ført under Besættelsen, i en ny ramme.

'Vort demokratiske system er i eksistenskamp'

- Kampen mod det totalitære Sovjetunionen er en fortsættelse af den kamp for vort politiske system og vor frihed, som vi tidligere førte mod nazisterne.
- Derfor er et samarbejde med Sovjetunionen eller andre østeuropæiske lande helt uacceptabelt, et i ordets egentlige forstand forræderi mod vort land og dets politiske system - dette uanset motiver bag samarbejdet.

'Hvad skal det nytte'

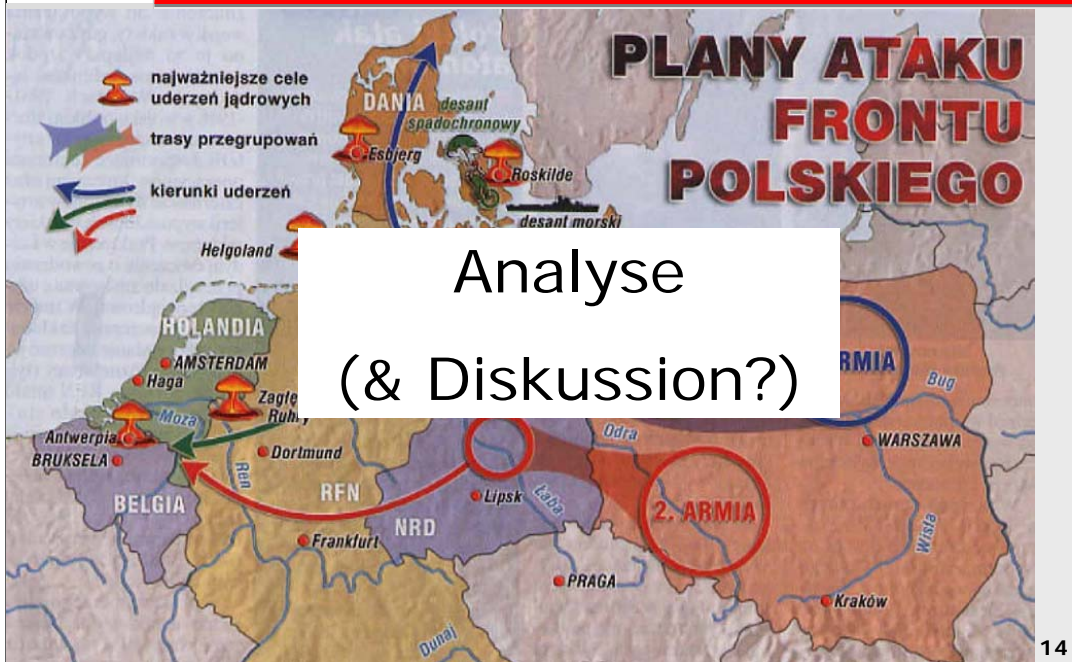
- Danske politikere var under den kolde krig dybt overbeviste om, at da det danske militære bidrag intet betød for landets reelle sikkerhed, skulle det være så billigt og lidt belastende som muligt.
- Det var dialogen, solidariteten med USA, som var garanten for landets sikkerhed, der skulle være bestemmende for forsvarsbudgettets størrelse, m.m.
- Man kunne og ville derfor naturligvis anvende pengene/valutaen til andre områder, herunder ikke mindst de sociale og erhvervsudviklingen, hvor man kunne opnå en klart positiv virkning.
- Derigennem ville man opnå accept af den af hensyn til USA nødvendige forsvarsbyrde

'Det nytter - nu'

- Dansk forsvar havde en reel og ikke uvæsentlig rolle i NATO's samlede militære afskrækkelse, i krisestyring og i imødegåelse af truslen.
- Både landet selv og vore alliancepartnere, specielt Tyskland, Norge og Storbritannien, var direkte påvirket af, om og hvor effektivt de danske væbnede styrker løste deres opgave i den sektor af alliansens samlede militære afskrækkelse og forsvar, som landet havde ansvaret for.
- Ingen af alliancepartnerne havde ekstra enheder, der kunne overtage de danske væbnede styrkers opgaver.
- Både i modpartens og vore allieredes øjne betød det noget, hvad Danmark ydede.

Opfattelsen i den ansvarlige sikkerhedspolitiske og militære sagkundskab – samt hos allierede og i Warszawapagten

'Ikke vor konflikt'

Ud fra nuværende viden

Ud fra vor viden om det sovjetiske system var det i meget stor udstrækning også Danmarks konflikt. Kan man med god samvittighed stå neutral mellem det overvejende gode og det strukturelt onde?

Med perspektivering til vor nuværende situation

Holdningen findes som et centralt element i modstanden mod dansk krigsdeltagelsen sammen med USA

Det er her klart, at det er indlederens værdier og opfattelse af historien og nutiden, der er styrende

'Solidaritet med USA'

Ud fra nuværende viden

I hovedsagen retfærdiggjort, hvis ikke ukritisk (som man altid skal være kritisk over for egen side)

Med perspektivering til vor nuværende situation

Meget stærkt element i regeringens holdning

Ud fra nuværende viden

Tvivlsomt om denne mulighed på noget tidspunkt var forenelig med Vesteuropas interesser. Den blev heller ikke nødvendig for at opnå det tyske mål.

Med perspektivering til vor nuværende situation

Genfindes i ny form i den kontinentaleuropæiske – stadig primært den tyske logik – i holdningen til krigen i Irak (for den franske ledelse er motiverne gaullistiske)

Igennem hele det tyvende århundrede havde man haft tætte bånd til det tyske søsterparti, der havde været og stadig var en afgørende kraft i opbygning og konsolidering af tysk demokrati.

Man så nok fra dansk socialdemokratisk side med tøvnen på de tyske kammeraters mål om at få forenet Tyskland

Ud fra nuværende viden

I sin grundlæggende form var opfattelsen fornuftig, for den muliggjorde en dialog, der kunne mindske risikoen for krig

Med perspektivering til vor nuværende situation

Er et konstant element i dele af venstrefløjens rygmarvsreaktion til den førte udenrigspolitik (nu sympati med Serbien, Rusland, Iran ...)

Ud fra nuværende viden

Bør nuanceres på baggrund af vor viden om karakteren af kommunistiske regimer og den faktiske krigsførelse i eksempelvis Vietnam

Med perspektivering til vor nuværende situation

Grundlæggende anti-amerikanisme er et centralt, måske det afgørende, element i de nuværende indenrigspolitiske modsætningsforhold om udenrigspolitikken

Ud fra nuværende viden

Var forståelig, logisk - og skadelig

Med perspektivering til vor
nuværende situation

Nervøsiteten for eksistenstrusler er
flyttet til andre områder, der ikke i
samme grad opdeler det danske (og
europæiske) indenrigspolitiske
spektrum (hvis man da ikke ser
immigrationen med de øjne)

'Aldrig mere 9. april'

Ud fra nuværende viden

Er på grund af sin subjektive karakter
stadig forståelig og i sin historiske logik
ikke usand

Med perspektivering til vor
nuværende situation

Irrelevant

'For den socialistiske utopi'

Ud fra nuværende viden

Ekstrem naivitet

Med perspektivering til vor
nuværende situation

Direkte set irrelevant. I synet på et
harmonisk, multikulturelt Europa måske
relevant.

Ud fra nuværende viden

Ja, det var i princippet en korrekt beskrivelse. Men det var en kamp vi allerede i slutningen af 1970erne var tæt på at vinde, med vore samfund i en fredstids- (dvs. ikke 'belejrings)-situation

Med perspektivering til vor nuværende situation

Det er Dansk Folkepartis og dele af regeringens grundsyn på den kolde krig

'Hvad skal det nytte'

Ud fra nuværende viden

Indenrigspolitisk sund fornuft.
Forsvarspolitisk grundfalsk.

Med perspektivering til vor
nuværende situation

Ret irrelevant, da der ikke findes en
direkte militær trussel mod Danmark

'Det nytter - nu'

Ud fra nuværende viden

I overensstemmelse med den ydre
virkeligheden

Med perspektivering til vor
nuværende situation

Relevant

Opfattelsen i den ansvarlige sikkerhedspolitiske og militære sagkundskab – samt hos allierede og i Warszawapagten

